O STRADĂ PE HARTA BUCUREȘTIULUI – STR. TEODOR ȘTEFĂNESCU –

Carmen Constantinescu
Victoria Gavril

În volumele XIII, XIV, XV, „Bucureşti – materiale de istorie şi muzeografie", editate de Muzeul Municipiului Bucureşti între anii 1999–2001, am prezentat străzile Ştefan Luchian, Paleologu respectiv Culmea Veche. În volumul de faţă ne vom ocupa de strada Teodor Ştefănescu cuprinsă în aceiaşi arie – Calea Moşilor, Mântuleasa, Negustori – pe care echipa Carmen Constantinescu, Florica Jebeleanu, Victoria Gavril şi Dan Iliescu a cercetat-o în vederea întocmirii fişelor de imobil menite să alcătuiască o parte de „arhivă" a zonei.

Strada Teodor Ştefănescu este cuprinsă între bulevardul Hristo Botev (fost b-dul Domniţei) şi strada Culmea Veche. Spre capătul cu Hristo Botev, din ea se ramifica strada Sborului.

Pentru istoria mai îndepărtată a zonei am cercetat lucrările de referinţă pentru această temă ale locotenent-colonelului Dimitrie Pappasoglu, ale istoricilor C-tin C. Giurăscu şi George Potra, precum şi colecţia de hărţi şi planuri a Muzeului Municipiului Bucureşti. Am studiat apoi dosarele clădirilor din Fondul „Cartea Funciară" de la Arhivele Municipiului Bucureşti. Pentru informaţia la zi (1988) am cules date pe teren de la locatarii imobilelor.

La **numărul 2** (colţ cu strada Sborului) este situată o clădire masivă din cărămidă având parter, etaj şi mansardă. Conform dosarului de la Arhivele Municipiului (Fondul „Cartea Funciară"), în anul 1942, situaţia era următoarea: George Popescu vinde 1/3 din

Strada Teodor Ştefănescu nr. 2 – Clădire cu valoare ambientală

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

casa fraţilor săi: avocat C. Basiliade şi dr. Stela Litarczeck. Cei trei moşteniseră această avere de la tatăl lor P. P. Popescu decedat în 1916 precum şi de la fratele lor, ing. aviator Roman Popescu, decedat în 1936.

Avocatul C. Basiliade (fost C-tin Popescu) devine proprietarul apartamentului de la parter compus din 4 camere, bucătărie şi vestibul, iar doctor Stela Litarczeck preia etajul care cuprinde 4 camere, baie, bucătărie, vestibul şi dependinţe.

În anul 1988, la cercetarea efectuată pe teren, s-a constatat:

Parterul clădirii aparţinea familiei Maxim, prin cumpărare în 1972 de la av. C. Basiliade. Familia Maxim era formată din 3 persoane: un inginer, o învăţătoare precum şi un elev.

Etajul fusese vândut de dr. Stela Litarczeck în anul 1984 familiei Năsui. În anul 1988, familia Năsui era formată din 3 persoane: o pensionară, o judecătoare şi o studentă.

Mansarda, proprietatea dr. Stela Litarczeck (compusă din două camere) fusese vândută d-nei Aurica Giurgea.

Clădirea, având un plan rectangular, are intrarea principală chiar din stradă. La parter deschiderile sunt rectangulare cu ferestre bi şi tripartite iar la etaj cu arc mâner de coş. Pe faţada principală, în extrema stângă, se afla un balcon cu balustrada din fier forjat. Deasupra balconului se găseşte monograma PP.

Dintre elementele decorativ utilitare de valoare am remarcat la parter o sobă de teracotă albă cu auriu cu un medalion rectangular, reprezentând o scenă cu o doamnă în jilţ şi un cavaler.

Strada Teodor Ştefănescu nr. 4 – Clădire cu valoare ambientală

La **numărul 4** se găseşte o clădire din cărămidă cu acoperiş de ţiglă, având numai parter. În dosarul casei se menţionează că, în anul 1941, clădirea era formată din parter şi etaj. Situată pe un teren de 150 mp., era proprietatea Bisericii Negustori cu termen de prescripţiune de peste 30 de ani. La acea dată, casa avea 5 camere, hol, sala şi dependinţe.

În anul 1988, la cercetarea noastră am găsit o casă, numai parter, nelocuită.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

Casa, având un plan rectangular cu deschideri în plincintru, prezintă pe faţada principală două ferestre în stânga uşii şi una în dreapta.

Acoperişul este din ţiglă. Are cornişe de lemn pe console din lemn. Sub cornişe se găseşte o friză de vrejuri. Intrarea are copertina din lemn şi ţigla, respectând acelaşi arc în plincintru.

Clădirea de la **numărul 6** este compusă din parter, etaj, demisol şi mansardă. Ea apare în Cartea Funciară ca fiind construită pe un teren de 150 mp. şi având 11 camere cu dependinţe repartizat-e astfel: parter şi etaj – câte 4 camere iar mansarda 3 camere. Prin Ordonanţa de adjudecare, G. Stănescu obţine casa în anul 1928 şi o lasă moştenire fiului său Virgil Stănescu în anul 1931. În anul 1932, acesta o vinde lui Leon Stern, la rândul său, o vinde familiei Florian şi Iuliana Popescu din strada Ştefan Mihail.

Strada Teodor Ştefănescu nr. 6 – Clădire cu valoare ambientală

În dosarul casei se menţionează în anul 1943 o licitaţie pentru ieşirea din indiviziune. În urma acestei licitaţii, casa este cumpărată de Emanoil Tihan din Constanţa.

La momentul cercetării pe teren, am constatat că parterul aparţinea familiei Popa care îl cumpărase în anul 1984 de la Matei Tihan, care devenise proprietar ca urmare a cumpărării apartamentului de la fratele său Emanoil Tihan. La data tranzacţiei, parterul era compus din 3 camere şi dependinţe, în care locuia o familie formată din 4 persoane: ambii soţi-ingineri şi 2 copii.

Etajul aparţinea în anul 1988 d-nei Carmina Ceaur Aslan care îl cumpărase în 1983 de la d-nul Antohe. Acesta cumpărase apartamentul în anul 1981 de la familia Tihan.

Faţada dinspre stradă are deschideri rectangulare cu ferestre bipartite supraînălţate. Sub ferestre se afla pervaze proeminente din zidărie. Tot pe faţadă, susţinut pe console se afla un balcon cu balustrada din fier forjat.

Dintre elementele interioare ar fi de menţionat o sobă bois de rose cu medalion dreptunghiular având o scenă de vânătoare. Pe uşiţa sobei se afla monograma H. S.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

Strada Teodor Ştefănescu nr. 8 – Clădire cu valoare ambientală

Pe colţ cu strada Culmea Veche, la **numărul 8,** se găseşte, pe un teren de 270 mp., un bloc compus din parter şi 3 etaje, pod şi demisol.

La dosarul imobilului găsim în anii 1940–1941 următoarea informaţie:

Blocul era compus din parte, trei etaje şi pod. La parter, etajul 1 şi II se găseau câte 6 camere şi dependinţe, la etajul III erau 3 camere şi dependinţe iar podul era amenajat ca atelier de sculptură.

Leon Stern, proprietarul fabricii Dâmboviţa, cumpăra 270 mp. teren de la Virgil Stăncescu şi construieşte această clădire, fiecare etaj fiind destinat câte unui copil de-al său. În anul 1932 vinde o parte din clădire familiei Porascu. În anii 1940–1941, cu ocazia întocmirii Cărţii funciare, se constată că şi cealaltă parte a casei fusese vândută de Leon Stern Societăţii Textile Ploieşti din str. Romulus 37. Această societate a funcţionat mai multă vreme în acest imobil, în anul 1947 încă aflându-se aici birourile conducerii ei.

În anul 1988, clădirea aparţinea în totalitate IAL şi avea următoarea structură socio-profesională:

– la parter se găseau 2 apartamente: unul de 5 camere locuit de 4 peroane (un ministru adjunct la Ministerul de Externe-fost ambasador; un funcţionar la Ministerul de Externe, un inginer şi o pensionară) şi un altul de 3 camere (din care una la demisol) locuit de 3 peroane (2 pensionari şi un redactor la Revista Munca).

– la etajul 1 se afla un singur apartament de 7 camere locuit de 6 persoane (2 pensionari, compozitorul Ludovic Feldman, un economist, o soră medicală, un student şi o elevă).

– la etajul II, compus din 7 camere şi dependinţe, locuiau 4 persoane (un pensionar, un medic de laborator, un inginer chimist şi un elev).

– la etajul III, într-un apartament de 6 camere locuiau 4 persoane (un inginer petrolist, un inginer chimist, o profesoară de chimie-fizică precum şi un operator).

– la demisol, într-un apartament de 2 camere locuiau un pensionar, fost mecanic.

Pe partea cealaltă a străzii Teodor Ştefănescu (numerotare cu numere fără soţ), situaţia se prezenta astfel:

Imobilul de la **numărul 1,** se afla pe colţ cu strada Hristo Botev.

Conform dosarului de la Arhivele Municipiului Bucureşti, pe un teren de 260 mp., s-a ridicat o construcţie având parter, etaj şi mansardă cu câte 3 camere şi dependinţe pe fiecare nivel.

Terenul fusese cumpărat în anul 1884 de Ştefan Zlatko, moştenit ulterior de cei 3 fii ai acestuia: ing. Pascal Zlatko, Toma Zlatko şi ing. Constantin Zlatko.

În anul 1932, Comitetul Şcolar al Liceului Comercial Nicolae Kreţulescu din str. Domniţei nr. 37 cumpăra de la familia Zlatko întreaga clădire.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

Strada Teodor Ştefănescu nr. 1 – Clădire cu valoare ambientală

În anul 1988, pe teren, s-au constatat următoarele:

La demisolul clădirii se găseau pivniţe, la parter două camere, dependinţe şi ateliere, iar la etajul 1 şi mansardă câte 3 camere cu dependinţe.

În această clădire funcţiona Grupul CPMB–DGDAL; ICRAL VITAN secţia nr. 2 precum şi Grupul de Construcţii şi Reparaţii-prestări servicii.

Pe un plan neregulat se ridica o clădire din cărămidă acoperită cu tablă şi solzi care are deschideri rectangulare tripartite supraînalte cu ancadramente de zidărie şi cornişe de fereastră. La etaj, între 2 ferestre, se afla un basorelief reprezentând un bust de bărbat. Intrarea principală se face prin str. Teodor Ştefănescu printr-o scară cu 6 trepte cu câte o coloană cu caneluri şi capitel compozit şi câte un stâlp adosat cu acelaşi capitel. La mansardă, deasupra intrării se află o fereastră cu o ornamentaţie foarte bogată constând din ancadramente volute şi fronton triunghiular cu motive florale. Spre bulevardul Histo Botev, la parter, se găseşte o verandă frumoasă cu deschideri în arc în plincintru şi stâlpi adosaţi cu caneluri şi capitele compozite. Balustrada este ornată cu colonete de zidărie. La etaj, deasupra acestei verande, se află o terasă balcon cu balustrada cu colonete, motive florale precum şi două vase ornamentale din zidărie.

Mergând în continuare pe partea străzii cu numere fără soţ, constatăm că **numărul 3** este suprimat, pe terenul respectiv găsindu-se spatele unei clădiri cu etaj, cuprinsă între cele două străzi paralele – Teodor Ştefănescu şi Negustori. Această clădire adăposteşte Societatea Naţională de Recuperare şi Tehnologie Ortopedică a cărei intrare se face numai prin strada Negustori numărul 6–8.

Cartea Funciară, pentru strada Teodor Ştefănescu numărul 3, ne dă următoarele informaţii:

Pe un teren de 2850 mp. se află o construcţie mare (cu deschidere în strada Negustori numărul 6–8) compusă din parter, 2 etaje şi mansardă, în total 59 de camere şi dependinţe. În perioada 1939–1941, aici funcţiona The Trust of the London Society for Promoting Christianity among the Jews care cumpărase imobilul de la Best Earle Legh Langston. Spaţiul era împărţit astfel:

– subsol – 4 camere şi dependinţe

– parte – 11 camere şi dependinţe şi încă două apartamente de câte 2 camere şi dependinţe

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

– etajul 1–12 camere şi dependinţe şi încă două apartamente de câte 2 camere şi dependinţe

– etajul II – 11 camere şi dependinţe şi încă un apartament cu 4 camere şi dependinţe

– mansarda – 9 camere şi pod

La numărul 5 se afla Biserica Negustori (monument istoric) şi casa parohială – care vor face obiectul unui studiu separat.

Clădirea de la **numărul 7** (colţ cu strada Culmea Vehce) este compusă din parter, etaj şi mansardă. Conform datelor din dosarul proprietăţii, ea este construită pe un teren de 150 mp. şi este compusă din 6 camere, 3 holuri şi dependinţe.

Strada Teodor Ştefănescu nr. 7 – Clădire cu valoare ambientală

Proprietarul terenului, Isac Moscuna, îşi ridica construcţia între anii 1912–1913. Între 1925–1941, imobilul este moştenit de cei 2 copii Adriana şi Octav Moscuna.

Cercetarea pe teren ne-a adus următoarele informaţii de la doamna Adriana Moscunal (locatară în imobil): Parterul şi etajul aparţineau doamnei Adriana Moscuna prin moştenire de la tatăl Isac Moscuna precum şi prin donaţia din 1925 a părţii indivize a fratelui Octav Moscuna. Doamna Adriana Moscuna susţine că terenul a fost cumpărat de tatăl dumneaei în 1912 prin licitaţie de la Primăria oraşului Bucureşti (reprezentată de Bordea Poenaru, ajutor de primar). Planul construcţiei a aparţinut inginerului Gustav Zink. Tatăl doamnei Adriana Moscuna, de profesie matematician-statistician, a lucrat în cadrul Societăţii de Asigurări Naţionale care avea ca obiect de activitate împrumutarea de bani pe credit. Doamna Adriana Moscuna, membra ilegalistă PCR din 1941 şi ulterior activista, a fost profesoara de istorie şi filozofie. Ea ne-a mai declarat că în această clădire a mai locuit Clara Haskin precum şi alţi activişti de partid (unii purtând nume conspirative). Tot acest imobil a mai găzduit şi un depozit de materiale comuniste.

În anul 1988, la parterul şi etajul clădirii, mai locuiau un pensionar (fost magistrat), o dactilografă, un tehnician şi 2 copii. La mansardă (vândută în 1973 familiei Alexandrescu) locuiau moştenitorii familiei Alexandrescu-Cecilia şi Bogdan Barbu.

Casa are parter înalt. Faţada principală prezintă la parter, în stânga, două ferestre monopartite supraînalte cu pervaz de zidărie şi tablă. În stânga şi dreapta uşii se găsesc două ferestre quadripartite supraînalte cu deschideri în arc bombat şi ancadramente din zid

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

cu cartuş şi ghirlande de flori. Uşa are arc bombat supraînălţat cu aceiaşi ornamentaţie ca şi la ferestre. La etaj, în centrul faţadei, se află un balcon cu balustradă din fier forjat. Ieşirea pe balcon se face printr-o uşă încadrată de 2 ferestre rectangulare deasupra cărora se găsesc 3 cartuşe ovale cu ghirlande de flori. În dreapta şi stânga balconului se află 2 bowindouri cu câte 4 deschideri rectangulare supraînălţate (2 la stânga şi 2 laterale). Bowindourile sunt sprijinite pe console masive de zid cu ornamente florale. Deasupra ferestrelor s-a folosit un alt stil de ornamente şi anume cu frunze de acant şi panglici. Urmează o friză cu caneluri. Mansarda are 2 deschideri în arc în plincintru bipartite supraînălţate şi balcoane cu fier forjat. Acoperişul este în panta repede în romburi de tablă.

Cu prezentarea clădirii de la numărul 7, am încheiat studiul de pe strada Teodor Ştefănescu.

În urma informaţiilor obţinute, am constatat că toate clădirile sunt construite în prima jumătate a sec. XX, fără a avea o datare exactă şi nici numele arhitecţilor sau constructorilor. Excepţie face casa de la numărul 7, locuită chiar de fiica primului proprietar, Adriana Moscuna, care ne-a declarat cert că terenul a fost cumpărat în 1912 şi clădirea a fost construită în anii 1912–1923 după planurile inginerului Gustav Zink.

Construcţiile sunt realizate în stil electric, funcţionalitatea lor fiind următoarea:

– la numerele 2, 6, 8, 7 – locuinţe

– la numărul 1 – instituţie de stat

– la numărul 5 – proprietate a parohiei Negustori

În privinţa formei de deţinere: numerele 2, 4 şi 6 sunt proprietate particulară, numerele 1 şi 8 – proprietate de stat iar numărul 6 proprietate mixtă.

Ca structură socio-profesională, strada este locuită de:

– persoane cu studii superioare: magistrat, judecător, compozitor, redactor de revistă, medic de laborator, economist, profesor de fizică-chimie, ingineri chimişti şi petrolişti, persoane de stat, diplomat

– persoane cu studii medii: învăţătoare, soră medicală, dactilografă, tehnician, funcţionar şi operator

– muncitori: mecanic, electrician

– pensionari, studenţi, elevi

Caracteristicile străzii sunt comune întregii zone, atât în privinţa stilului de construcţie cât şi a structurii socio-profesionale.

SUMMARY

A street on the Map of Bucharest – The Teodor Ştefănescu Street

The Teodor Ştefănescu street is situated between the Hristo Botev street and the Culmea Veche street.

The presented buildings were risen by the beginnings of the 20th century and give a representative, expressive note to this area.

Bibliografie selectivă

I. Sinteze generale:

– C-tin. C. Giurăscu – Istoria Bucureştilor – Ed. Sport-Turism, Bucureşti, 1979.

II. Lucrări speciale:

– Florian Georgescu – Aspecte privind împărţirea administrativă şi evoluţia demografică din Bucureştii anilor 1831–1848, Bucureşti – Materiale de istorie şi muzeografie, Bucureşti, vol. III.

III. Izvoare inedite:

– Cartea funciară a Municipiului Bucureşti, Arhivele Municipiului Bucureşti – Colecţia de hărţi şi planuri, Muzeul Municipiului Bucureşti.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro